

История на музеите – Дж. В. Маранто

Здравейте и нека започнем нашата обиколка с екскурзовод! Добре дошли в музея на музеите! Музеите са част от човешката история от над 2000 години. Но не са били винаги като тези, които посещаваме днес. Историята на музеите е много по-стара и по-необикновена, отколкото можете да си представите. Ще започнем оттук, от гръцкия отдел. Думата „музей“ идва от гръцката дума „музейон“, която означава вид храмове, построени за музите – богини на изкуствата и науките. Хората са се молели на музите да бдят над учените и да дават вдъхновение на тези, които смятат за достойни. Въпросните храмове са били пълни с дарове под формата на скулптури, мозайки, сложни научни устройства, поетични и литературни надписи и всякакви други символи на почит, които биха могли да покажат, че даден смъртен човек е достоен за божествено вдъхновение.

Стигаме до отдела за Месопотамия. Първият музей е създаден през 530 г. пр.н.е. в днешен Ирак. А първият музеен уредник е всъщност една принцеса. Енигалди-Нана започва да събира и съхранява антики от Месопотамия в дома си, Е-Гиг-Пар. Когато разкопават тази зона, археолозите откриват десетки предмети, подредени грижливо в редове, с глинени табелки на три езика. Партитата у принцесата сигурно са били интересни.

Хората започват да копират традицията да събират и излагат на показ интересни предмети, както можете да видите тук, в отдела, посветена на Римската империя. Съкровищниците на политици и генерали се пълнят с военни трофеи, а менажериите на владетелите излагат на показ пред обществеността екзотични животни по специални поводи, например на гладиаторските турнири. Както виждате, тук има лъв и гладиатор. Ясно е, че наблизо трябва да има и чистач.

Продължаваме, побързайте. Следващата стъпка в развитието на музеите е през Ренесанса, когато изучаването на природния свят отново се насърчава след почти хилядолетие на невежество на Запад. Шкафът за любопитни предмети, наричан също Вундеркамер (Wunderkammer), е сбирка от предмети, служещи като един вид физическа енциклопедия, в която се излагат на показ артефакти.

Моля, влезте за миг в този гардероб; точно така. Внимавайте с палтата, а сега ще обиколим шкафа на Оле Ворм. Един от най-забележителните такива шкафове е принадлежал на богатия естественик, антиквар и лекар от 17 век Оле Ворм. Оле Ворм е събирал образци от природата, човешки скелети, старинни рунически текстове и предмети от Новия свят. В други шкафове с любопитни предмети е можело да се видят генетични аномалии, скъпоценни камъни, произведения на изкуството и религиозни и исторически реликви. Олеле! Може би по-добре да не докосвате това. Тези шкафове са били частни, често в жилищни сгради, като уредници са били техните собственици – владетели и аристократи, а също търговци и учени от ранните периоди на развитие на науката.

Някой чува ли циркова латерна? През 40-те години на 19 век предприемчив млад шоумен, Финеас Т. Барнъм, купува някои от по-прочутите шкафове с любопитни предмети от Европа и създава Американския музей на Барнъм в град Ню Йорк – зрелищна смесица от зоопарк, лекционна зала, музей на восъчни фигури, театър и изложба на странни същества, прочут с най-разнообразните си обитатели – мечки, слонове, акробати, великани, сиамски близнаци, русалка от Фиджи и жена с брада – както и с различни съвременни машини и научни инструменти.

Музеите, открити за обществеността, са сравнително ново явление. Преди Барнъм първите публични музеи са били достъпни само за висшите и средните класи и само в определени дни. Посетителите е трябвало да изпращат писмена заявка за посещение в музея, преди да бъдат допуснати, и е било възможно само малки групи да посещават музея в рамките на един ден. Известно е, че в Лувъра е било разрешено да влизат всички хора, но само през три дена от седмицата. През 19 век започва да се оформят музеите във вида, в който ги познаваме днес. Създават се институции като „Смитсониън“, за да могат предметите да бъдат разглеждани и изучавани, а не само да стоят заключени на склад. По-конкретно американските музеи поръчват експерименти и наемат изследователи, които да издирват и събират образци от природата. Музеите стават центрове за изследвания и откривателство в сферата на творчеството и науката. Този период често се нарича Ерата на музеите.

Днес музеите са отворени за всички, служат за центрове на знания и научни изследвания и се превръщат в по-практически ориентирани институции. Но въпросът кой може да ходи в тях е все още на дневен ред, тъй като цените на билетите понякога могат да попречат на достъпа на бъдещи учени, творци и хора, осенени от божествено вдъхновение, които не могат да си позволят да задоволят любопитството си. Благодаря ви за посещението и моля, не се колебайте да разгледате сувенирния магазин на сувенирните магазини на излизане.